

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2790

יום רביעי ט"ז כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק כז | עמוד היומי: ברכות כד. | דף הכולל: ב"מ לא

דף היומי בהלכה: קפ"א ב' - ו'.

מוסר: אהבת חסד - פרק ד' עד 'ועתה יבואו הכתובים'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האמת "אמר החכם" עד שער החניפות "השביעי"

**"כשהסתיימה שעת המבחן וכולם מסרו
את הטפסים כבר השבתי שסיימתי", הוא
מספר, "ואז ראיתי שיש לי שיחה שלא נענתה
כמה וכמה פעמים מאותו מספר טלפון"**

**איש 'דרשו' הרב דוד לובין מספר על ההתרגשות הגדולה במקום המבחן שלו,
כשהמונים הגיעו כדי לערוך את המבחן הראשון ב'עמוד היומי'**

אליעזר (לייזר) רוט

"באמצע המבחן ניגש אלי אברך ומצביע על מישהו אחר שיושב בשורה קדמית ושקוע במבחן: "אתה רואה אותו", הוא לחש לי, "האברך הזה, היה כל השבוע בבית חולים. הילד שלו מאושפז והוא לא מש ממיטתו. באתי לבקר אותו כמה פעמים וכל הזמן ראיתי אותו יושב עם גמרא, ברגע שהילד נרדם הוא חוזר ללמוד... ומה הוא לומד? עמוד היומי עם כל המפרשים. "עכשיו הוא החליט לנצל את ההפוגה, שהוא בא הביתה כדי להתארגן לשבת, והוא משתמש בחלק מהזמן הזה כדי לעשות את המבחן ב'דרשו'..."

"האמת, הסתכלתי על היהודי הזה בהערצה גדולה. אשרי ואשרי חלקו, איזו מסירות נפלאה. בטוחני שבזכות זה הוא יזכה שהבן שלו יחלים באופן מלא וישוב לאיתנו הראשון!"

הרב לובין מספר שהמספרים היו מעל ומעבר לכל הציפיות... "האמת שחשבתי שיבואו כמה עשרות נבחנים לכל היותר, כי הרי יש כאן גם מוקדי בחינה ביום חמישי, ואני מנהל מוקד בחינה של יום שישי. מדובר ביום שישי חורפי, לאנשים אין זמן, יום מאוד לחוץ, הבחורים בישיבות והילדים בחיידרים... יש לי את הנבחנים הקובעים ועוד נבחנים מזדמנים שבאים מדי פעם, אבל כמה כבר יכולים לבוא כדי להיבחן 'עמוד היומי'."

"בפועל המספרים הממו אותי. מאות! מאות נבחנים. לשמחת

ההיענות המדהימה של הציבור בארץ הקודש וברחבי העולם להצטרפות למבחני "עמוד היומי" מדהימה בכל קנה מידה. בכל רחבי הארץ המוקדי הבחינה של 'דרשו' באלפי נבחנים חדשים, רבים מהם הגיעו לענות לשאלות במבחן, בפעם הראשונה מאז שסיימו את לימודיהם בישיבה הקטנה, לפני עשרות שנים. במשרדי 'דרשו' עדיין מתקשים לעכל את המספרים המדהימים, ועובדים במרץ רב, כדי שכל אחד מהנבחנים יקבל את הציון והמלגה המגיעה לו בהקדם בסייעתא דשמיא.

אחד מהפעילים הבולטים של 'דרשו' הוא הרב דוד לובין, הממונה על שיעורי 'הדף היומי בהלכה' בביתר עילית ובאזור כולו, ושמנהל את מוקד הבחינה המרכזי של שכונת B-1 בביתר עילית, בבית המדרש של חסידי קרלין-סטולין.

הרב לובין מתאר את ההתרגשות שחשו הוא והנבחנים במהלך המבחן הראשון: "היתה כאן התרגשות מיוחדת במינה", הוא מתאר, אווירה שמחה ומלאת התחדשות, אנשים פגשו כאן חברים והתרגשו לראות שגם הם לומדים 'עמוד היומי'. מול עיני כבר ראיתי כמה וכמה 'דילים' נסגרים, כששני חברים מבינים ששניהם לומדים 'עמוד היומי' ומחליטים 'לסגור שידוך', ולהפוך מעתה לחברותא באופן קבוע.

מתקשר אלי בתחינה שאשמור לו טופס אחד של בחינה כדי לעשות אותו מאוחר יותר. "אני לא צריך מלגה", הוא אמר, "אני רוצה לעשות מבחן כדי שיישאר לי המחייב".

"בדרך כלל הכללים ב'דרשו' מאוד קשוחים בעניין הזה, ולא נותנים לעשות מבחן אחרי הזמן. אבל במקרים חריגים כמו מקרה של לידה בשעה טובה וכדו', אנחנו מגישים בקשה מיוחדת להנהלה ומקבלים אישור חריג לעשות את המבחן במוצאי שבת או ביום ראשון, וזה מה שעשיתי הפעם, ואמרת ליהודי הזה שהבת שלו נולדה כבר למציאות שבה היא בת תלמיד חכם".

הרבה, הנהלת 'דרשו' נערכה מראש לתרחישי קיצון וציידה אותי בכמות גדולה במיוחד של טופסי מבחן. תרחיש הקיצון אכן התרחש, אבל טופסי בחינה לא היו חסריים ב"ה".

"כשהסתיימה שעת המבחן וכולם מסרו את הטפסים כבר חשבתי שסיימת", הוא מספר, "ואז ראיתי שיש לי שיחה שלא נענתה כמה וכמה פעמים מאותו מספר טלפון. התקשרתי בחזרה לבדוק מי זה, והתברר שמדובר בתושב האזור שהתחיל ללמוד 'עמוד היומי' עם החלטה ללמוד ולהיבחן על הש"ס כולו בסייעתא דשמיא, אבל בדיוק בזמן של המבחן נולדה לו בת... עכשיו הוא

פעם לפני שנים רבות נכנסתי לחנות הלבשה 'ליבוויץ' בבני ברק. ביקשתי לקנות פראק אמרו לי, "תעלה למעלה". ישב שם חייט הונגרי. אותנטי

הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א רב העיר כרמיאל על להיות חזון-איש'ניק בבין אדם לחברו

כולם מכירים את הסיפור אודות רבי פינחס בן יאיר [חולין ז א]. רבי פינחס יצא לדרך לצורך פדיון שבויים. פגע בנהר גינאי. אמר לנהר שיחלוק לו מימיו. הנהר סרב בתחילה וכו' וכו'. מעשה זה מופיע גם בתלמוד ירושלמי במסכת דמאי, אך שם הסיפור שונה. רבי פינחס בן יאיר הלך עם תלמידיו ללמוד תורה. כשהגיעו לנהר גינאי חלק לו הנהר מימיו. שאלו התלמידים האם גם הם יכולים לעבור. אמר רבי פינחס, "אם לא פגעתם מימיכם באיש מישראל, אזי הנהר יחלוק גם לכם מימיו". לא אמר להם אם למדתם את כל הש"ס, אם עברתם על כל הרמב"ם. מידות טובות. זהו המפתח. אם אין בידיכם מידות טובות זו סכנת נפשות לעבור.

פעם לפני שנים רבות נכנסתי לחנות הלבשה

פעם לפני שנים רבות נכנסתי לחנות הלבשה 'ליבוויץ' בבני ברק. ביקשתי לקנות פראק אמרו לי, "תעלה למעלה". ישב שם חייט הונגרי. אותנטי. לאחר שהבעתי מבוקשתי ביקשתי שיראה לי דוגמאות שונות של בדים לתפירת פראק. בזמנו דוגמת הפראקים לא היתה אחידה כבימינו, שחור חלק ותו לא. אמר לי החייט באקצנט הונגרי מובהק, "רבינו, קודם כל מידות..." נראה היה שמלבד ה'פשוט' הפשוט וההגייוני, לפני שמבררים על הבדים לוקחים מידות, התכוון החייט החרף גם לצד הרעיוני. הדבר הראשון והבסיסי הוא מידות. זהו הכלי לתוכו יוצקים יראת שמים ולימוד תורה. זהו היסוד.

(מתוך הספר שיחות בהיכל)

מי לא רוצה להיות חזון-איש'ניק? כל אחד רוצה להיות מהטובים ביותר. אבל, אפשר ללמוד את כל ה'חזון איש' מתחילה ועד סוף, להחמיר בכל החומרות, ובכל זאת עדין לא להגיע למטרה המיוחלת. מרן ראש הישיבה הביא בשמו של החזון איש שיעודו של האדם בעולם הזה הוא לצלוח אותו מבלי לפגוע בשום יהודי בכהוא זה. זו שלמות אמיתית.

החזון איש הקפיד על כך מאוד. מסופר, בשנותיו המאוחרות נהג יום יום ללכת במשך זמן מה ברחוב על פי ציווי הרופאים. תמיד התלווה אליו אחד ממקורביו. פעם אחת, האט לפתע החזון איש את צעדיו באמצע ההליכה. שאל המלווה בחשש, "האם רבינו אינו חש בטוב?" אמר החזון איש, "ראה לצידנו הולך יהודי צעיר, צעדיו איטיים ביותר. אם אעבור על פניו, ואלך מהר ממנו, הדבר יגרום לו שברון לב. ליבו יצט ויחשוב: אני הצעיר, לא מסוגל לצעוד במהירות כמו זקן זה..."

שמעתי על אחד מגדולי ישראל. כשהיה ילד הלך עם אביו ברחוב. לפתע ביקש ממנו לעבור לצד השני. סבר האב, אולי יש שם חנות מעניינת, אולי חלון ראוה מרתק. סבר וקיבל. עברו לצד השני. אך הילד המשיך ללכת ישר ניכחו בלי לפנות אנה ואנה. תמה האב ושאלו: "מה גרם לך לעבור לצד השני?" אמר לו, "ראיתי את חברי מתקרב. הוא התייתם לא מכבר מאביו. סברתי, כשיראה אותי הולך איתך, ודאי יתחמץ לבבו. ודאי יצטער על שאביו איננו עוד". תחושות דקות של גדולי ישראל!

כך אדם בונה עצמו כבן תורה. לעשות את כל ההשתדלות שלא לפגוע במישהו. רק כך אפשר לצפות לסייעתא דשמיא.

הם בחרו משקפיים והמוכר ראה שכל-כך קשה לה לאם להוציא מאה שמונים דולר. פתאום קפץ ממקומו וביקש מהם להמתין כמה רגעים כי הבזיק רעיון במוחו

הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א על השגחה פרטית ובטחון

הבת שמעה את הדברים, היא התרגשה התרגשות גדולה ואמרה: לפני שיצאתי מביתי דיברתי עם בעלי על הצורך לקנות משקפיים חדשות לבתנו ואין לכסף מוצא, וביקשתי ממנו שיברך אותי למצוא משקפיים בזול, והוא הגדיל לעשות וברך אותי שאמצא משקפיים בחינם. אין כזה דבר בחינם, אמרתי לו. אך הוא בשלו, הקב"ה הוא כל יכול ואם ירצה, יתן לך משקפיים חינם אין כסף, והנה כעת אני רואה כיצד ברכתו התקיימה בצורה מופלאה כל-כך.

הנה סיפורים של השגחה פרטית מתרחשים כל יום ויום ואין להם מספר, שהרי הקב"ה מנהל את העולם והכל נעשה בהשגחה פרטית מדוקדקת, וכל הפוקח את עיניו - מיד רואה. אבל כדי להוציא מסיפור, צריך ללמוד אתו, וכשאנו לומדים סיפור זה, אנו מוצאים בו הענין של 'בעתו'.

אנו רואים איך הקב"ה הקדים רפואה למכה כאשר עורר רצון בלב הנכדה להביא את מסגרות המשקפיים שלה לסבה ושכחה אותו על השולחן. אך זה כשלעצמו לא היה בכוחו להמשיך הישועה. רק האמונה והבטחון שהיתה לה לאם כאשר הרגישה תלויה לגמרי בהקב"ה שהוא עוזר דלים, כי כך דרכו של מי שאין לו כלום, שמרגיש תלוי לגמרי בהקב"ה, הוא זה שהביא לה את הישועה.

וכן מובא בשם האר"י ז"ל שכאשר אומרים התיבות "עוזר דלים" בעזרת אבותינו, יצייר האדם במחשבתו שהוא עני ואביון ודופק על דלתו של הקב"ה. דבר זה הוא דבר המביא ישועה. כשהאדם מרגיש כך ומתפלל כך, הוא יוצר בכך את העת. אמור מעתה: לא המצב תלוי בעת, אלא העת תלויה במצב. כשהאדם יוצר את המצב הנכון, ממילא באה עת ישועתו, שהרי הוא נעשה ראוי לזה

(מתוך קונטרס הביניי חיי שרה תשפג)

במעלי יומא דשבתא סיפר לי יהודי אחד בעל חנות משקפיים בבורו-פארק: אם יהודיה נכנסה השבוע לחנות לקנות משקפיים חדשות לבתה תחת הראשונות שנשברו לה, אך היות שמצבה הכלכלי היה דחוק מאוד כי היו לאחר חיתון אחד הילדים, ביקשה לקנות מסגרת חדשה ובלבד ולהעביר אליה את הזכוכיות הישנות. המוכר בחנות הסתכל על המשקפיים הישנות ופסק את פסקו: "זה לא אפשרי. מדובר בזכוכיות שנעשו לפני חמש שנים ואין כאן מסגרת שמתאימה להן".

בלית ברירה החליטה האם להזמין גם זכוכיות חדשות. הם בחרו משקפיים והסך לתשלום היה מאה ושמונים דולר. המוכר ראה שכל-כך קשה לה לאם להוציא מאה שמונים דולר, אך לא היה לאל ידו לעזור לה. פתאום קפץ ממקומו וביקש מהם להמתין כמה רגעים כי הבזיק רעיון במוחו. הוא נכנס לאחורי הדלפק, חיפש שם מעט וחזר עם ארבע סוגי מסגרות. האם והבת בדקו והנה הפלא ופלא יש מסגרת שמתאימה לזכוכיות הישנות. שאלה האם כמה היא צריכה לשלם, והמוכר ענה: "אין צורך לשלם, קחו לכם חינם אין כסף".

כשהאם הביעה את פליאתה על כך, הסביר המוכר: "נכדה יש לי, כלה שעוד מעט נכנסת לחופה. בימים האחרונים היא סדרה את חפציה לקראת המעבר לדירתה הפרטית אחרי החתונה והנה מצאה שם כמה מסגרות משקפיים שנאספו לה במשך השנים ונראות ממש חדשות. היא הביאה אותן אלי ושאלה אותי אם יש לי מה לעשות בהן. אמרתי שאין לי מה לעשות בהן שהרי הן משנים עברו ואי-אפשר למכור אותן. אמרה לי נכדתי הכלה שאם אין לי מה לעשות בהן, היא הולכת לזרוק אותן לפח האשפה, אולם בטעות היא הניחה אותן כאן על השולחן מאחורי הדלפק, ושם הם נשארו והמתינו לכם".

איזו השגחה פרטית!

אך לא זהו סוף המעשה. המשך המעשה היה שכאשר אם

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שאלנו פעם את האבא, איך הוא מצליח להביא את ילדיו לידי שמחה מיוחדת שכזו

הפטנט של האבא-החכם שביקש להביא את בנו למצב שבו יקימו מצוות בשמחה

מאת: הרב משה מיכאל צורן

שהרי מה קורה בדרך כלל; אתה קונה לכל בן את ארבעת המינים, והוא לוקח אותם לבית הכנסת, מברך ומנענע, עושה כמו כולם, יוצא ידי חובת המצווה, וזהו.

יתירה מכך. כיון שיש לי כמה בנים, לא רציתי להטיל קנאה ביניהם, ולרכוש לגדול שבהם מינים מהודרים יותר, ולקטנים פחות מהודרים. מה עשיתי?

בחרתי לכל אחד מהם מין מיוחד, שאינו בנמצא בדרך כלל אצל המתפללים בבית הכנסת. ולמשל: אם אנחנו מדברים על אתרוג, רכשתי לאחד מהם אתרוג תימני, לשני אתרוג קלאברי, לשלישי אתרוג חזו"א מהודר וכו'. כך גם בהדסים, שכידוע גם בהם יש מינים מיוחדים כמו הדסי-רש"י, וכיו"ב. וכך גם בענין הלולבים, לסוגיהם השונים.

מה הרווחתי מכך? - שבבואם לבית הכנסת, ניגשו אליהם המתפללים וביקשו לנענע את ארבעת המינים המיוחדים שלהם, שהרי לא לכל אחד יש הדסי-רש"י, ולא לכל אחד יש אתרוג תימני מהודר, וכו'.

בצורה זו הרגיש כל ילד כבוד והערכה למצווה שלו, והראיה - שהמתפללים מבקשים ממני את ארבעת המינים שלי כדי לנענע בהם... ואל תשאלו באיזה חשק ושמחה, התלהבות והתפעמות, הם הלכו בבוקר לתפילה, כדי להשאל את המינים שלהם למתפללים... ולמותר לציין שהדבר גם קבץ בתוכם את ההרגשה שיש להם ארבעה מינים מהודרים! עד כאן דבריו של הר"מ.

ואי אפשר שלא להעריך את הרה"ג ההוא, על מעשה חינוכי שכזה. המדובר בדוגמא מופלאה במיוחד, הממחישה כיצד משקיעים בחינוך, ומביאים את הילדים והחניכים לידי שמחה במצוות, ושמחה בחיים עצמם. זו דוגמא נהדרת של אבא שהשקיע מחשבה איך להעלות את בניו טפחיים מעל אדמה, ולהעניק להם חיות רוחנית, ממנה אפשר יהיה להגיע גם לחיות ושמחה בעצם החיים.

ואפשר הרי לנקוט באינספור דוגמאות מהחיים, שתמחשנה את הענין. ולמשל: אבא המעונין ללמוד עם ילדיו, ולחזור עמם על החומר שלמדו בחיידר, יכול לעשות זאת בצורה מיוחדת, כמו תוך כדי טיול קצר. הטיול יכניס את הילד לשמחה, ואז גם הלימוד עצמו ישאב ויניק מאותה שמחה, וממילא יתייטר הצורך לגעור בילד שִׁשִׁים את הראש בספר, וכידוע...

מי שמעונין לחנך את ילדיו כמו שצריך, ולהשקיע בהם כראוי, צריך להקצות מזמנו כדי לחשוב ולתכנן כיצד לעשות זאת בצורה הטובה והיעילה ביותר. במלים אחרות: החינוך בתקופתנו, לא יכול להיווצר סתם-כך. רק מי שמכין פעולות ועורך תוכניות לקראת צעדי החינוך שלו - יצליח בס"ד. והדבר הזה דורש הקרבה ומסירות רבה.

ואם עדיין לא הבנו את הכוונה, נסביר ונאמר שבדור-ההמצאות של ימינו, כאשר כולנו מוקפים במוצרים עם טכנולוגיה סוחפת ומפתה, שבני הנוער נגררים ונמשכים אחריה כמעט בעל-כרחם, חובה גם עלינו, ההורים והמחנכים, ליצור אקטים חינוכיים עם 'אָקְשָׁן', כדי שהפעולות החינוכיות הללו תחדורנה ללב ילדינו, והן תהווה עבורם איזשהו פיצוי ותגמול לעולמות האחרים המחכים להם בפינה.

נכון שכלל זה איננו שחור-לבן, ואין הוא חייב לפעול תמיד, אבל צאו וראו איך הילדים נמשכים אחרי מלמד בחיידר היודע 'לצבוע' להם את החומר הלימודי-חינוכי בצבעים מרתקים, ולהפתיע את התלמידים כל פעם מחדש בפעולה ה'מקפצה' אותם, ולא משאירה אותם במקום...

כך בנוגע למלמדים בתלמודי התורה, וכך גם בקשר לאבות ולאמהות. הקשרים החינוכיים עם הילדים צריכים להיות היום יותר 'צבעוניים', תוססים ומגוונים. ניִתָן כאן דוגמא אחת שראינו אצל ת"ח גדול המתגורר ברמת אלחנן, ומשמש כר"מ באחת הישיבות הגבוהות בבני ברק.

נקדים ונאמר, שמשפחה זו מצטיינת בשמחת-חיים נדירה, דבר שבא לידי ביטוי מוחשי בילדי המשפחה, כשתמיד רואים על פניהם חיוך נרחב, ומיותר יהיה לציין שהכל מתחיל מהאבא והאמא, שגם הם משתדלים תדיר ובכל עת להימצא במצב-רוח מרומם.

שאלנו פעם את האבא-הר"מ שליט"א, איך הוא מצליח להביא את ילדיו לידי שמחה מיוחדת שכזו, המתבטאת בעיקר בחלק הרוחני שלהם, והוא, במקום להשיב, נתן לנו דוגמא מעשית מדרך-ההנהגה שלו עם הילדים בחג הסוכות האחרון.

כיון שהתבררנו בחסדי השם בכמה בנים, וצריך הרי לרכוש להם את ארבעת-המינים, השקעתי מחשבה רבה בשאלה כיצד אפשר להביא אותם לידי חיבה למצווה זו של ארבעת המינים.

שבכל ענין.

גם בעבר, היו ילדים עם קשיי-קריאה, ומוגבלויות בהבנה; גם בשנים קודמות התעוררו קשיים נפשיים, אבל כולם ידעו שהדרך לפתור את הבעיות היא באמצעות התמודדות ומאמץ. בדיוק כמו שהאבא והסבא שלהם התאמצו להשיג את המטרות המקודשות שֶׁלְשֶׁמֶן באו לעולם, ובדיוק כמו שהאמא והסבתא שלהם התייגעו מאוד בעבודות הבית.

היום - זה נגמר. ילד שיש לו קשיי קריאה בכיתה א', כשהוא מגיע לשיבה, נושא אחריו 'תיק' שלם... עד כדי כך שהמומחים טוענים שבמקרים רבים פוגשים ילד הסובל מבעיה מסוימת, ולאחר בירור קצר נודע שהיא עברה לו בתורשה מאחד ההורים, וממש ניתן לראות בחוש, שבעוד שהאבא נאבק עם הבעיה והתאמץ למגר אותה, תוך שהוא מנסה להפעיל את כל כלי המלחמה שניתנו לו לצורך זה מן שמיא, הבן כבר לא מסוגל לכך. ומה שהכי-מצער היא העובדה שלפעמים דווקא האבא הזה, הוא-הוא זה שאינו מצליח להבין את הקשיים של הבן.

כל הורה ומלמד חייב לשנן לעצמו את הידיעה שהעולם-הזה הפך להיות הרבה-הרבה יותר קורץ ומפתה, בפרט את הצעירים שנולדו לתוכו. בנוסף למתירנות, יש גם שינוי רדיקלי בכל מה שקשור להגשת הדברים ולפרסום הצעקני.

כך שאם לא נפרוס בפני הדור הצעיר את המסרים החינוכיים באופן משמח ועליו, בצורה מרעננת ומגרה, הוא עלול להימשך אחרי מסרים שליליים.

וזה בדיוק מה שעשה הר"מ הנ"ל בענין ארבעת המינים של ילדיו. הוא אימץ את מחשבותיו לדעת מה הוא הדבר שייתן להם את החשק לקום בבוקר וליטול את ארבעת המינים שלהם בשמחה לבית הכנסת. התאמץ, והצליח.

(מתוך קול ברמה חשון תשפד)

אין ברירה. השינויים הדרמטיים שחלו בְּצוּרַת-החיים של בני הדור הזה, מחייבים אותנו להשקיע מחשבה אודות הדרך שבה ננחיל את התורה לדור הבא. וצריך להדגיש, שהגם שדרכי החינוך שלנו לובשות כיום אופי שונה, והמחנכים הסבורים שיעלה בידם לגדל את הצעירים בשיטות-של-פעם, טועים טעות חמורה, אין זאת אומרת שאנחנו מְשַׁנִּים, חלילה, תג אחד בתורת ישראל.

הכל נותר על מקומו כשהיה. המטרה האחת-והיחידה של כל הדיונים החינוכיים, וה'וועידות' החינוכיות המתקיימות חדשות לבקרים, היא לבצע תפנית בדרכי החינוך, אבל ברור כשמש שאף אחד אינו מתכוון להפוך את עורו. הננו נשארים נאמנים למקור, למקור הקודש והקדושה, שהיא אך ורק תורת א-ל משמים. גם הוראה אחת של חז"ל לא תשתנה בעקבות השינויים שחלו באופיו של הדור.

מה שברצוננו לומר הוא שאי-אפשר כיום ללכת 'עם הראש בקיר', אלא חובה על כל הורה ומחנך למצוא את המסילה המתאימה לתכונותיו של הילד, ובאמצעותה להכשיר את לבבו לעבודת השם.

העולם בו אנחנו חיים, לא מוכן לקבל מאמץ, חיוב, כפיה, יְרָאָה. כל ההשתכללויות והאמצעים הטכנולוגיים מיועדים לספק לנו מקסימום שירות במינימום מאמץ. אפילו את הלחם אנחנו מקבלים פרוס, במדויק. את הכלים כבר לא צריך לשטוף, ואפילו לקום לטלפון כבר אין צורך; הוא נמצא בכיס.

העולם של פעם, ואפילו זה שלפני לא יותר מ-20 שנה, היה עולם אחר לגמרי. המאמץ וההתמסרות, היו חלק ממנו. העולם של ימינו פועל כל הזמן בכיוון של הֶקְלָה, נוחות, מתירנות ועצלנות. לכן, אותם הורים ומחנכים הטוענים, בלהט, שגם היום אפשר להסתדר בשיטות החינוך של פעם, חייבים להבין, שהמצב השתנה. לחלוטין. כוח הֶסְבֵּל של הדור הצעיר, אבד. אם בעבר הלא-רחוק, כל ילד הבין ש'לְחִיטוֹת' פירושו להתאמץ, לעמול, להתייגע, המושכל-ראשון של הילד היום הוא לחפש את הנוחות

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

שני אנשים עומדים בחנות הירקות. אחד מעדיף לקחת אבוקדו. השני בוחר לקחת אבוקדו. - מה ההבדל

הרב ד"ר עוז מרטיץ על לפעמים אבוקדו הוא בחירה מצוינת להבנת החיים

סצנה א':

שני אנשים עומדים בחנות הירקות.

אחד מעדיף לקחת אבוקדו.

השני בוחר לקחת אבוקדו.

סצנה ב':

שני ילדים בוחרים פרס אצל רופא השיניים.

אחד מעדיף מדבקות.

השני בוחר מדבקות.

סצנה ג':

שתי נשים, כל אחת בביתה, מעיפות מבט אל השעון. השעה

חמש אחר הצהריים.

אחת מעדיפה ללכת עכשיו להתפלל מנחה.

השנייה בוחרת ללכת עכשיו להתפלל מנחה.

אתם כמובן שואלים עכשיו: למה הוא מעדיף והשני בוחר?

מה ההבדל?

אבל יש כאן שאלות פרומ:

מה זה מעדיף?

מה זה בוחר?

בואו נדבר על זה רגע.

גם כשאנחנו מעדיפים וגם כשאנחנו בוחרים, אנחנו מבצעים

פעולה דומה:

מכריעים בין שתי אפשרויות (או יותר).

הפרמטר שיגדיר אם ההכרעה היתה העדפה או בחירה, הוא

מה שמונח מאחורי ההכרעה.

קבלו את מאחורי הקלעים של הסצנות הפותחות.

סצנה א':

לקוח אחד לוקח אבוקדו, כי הפרי הזה טעים לו.

השני לוקח אבוקדו, מתוך מחשבה על התועלות הבריאותיות

שלו.

סצנה ב':

ילד אחד לוקח מדבקות, כי זה מה שהוא מחבב.

השני לוקח מדבקות, כי אין שום דבר מעניין בקופסת הפרסים,

אבל הוא לא רוצה להתלונן.

סצנה ג':

זוהי הסצנה המעניינת ביותר, ועליה נדבר בהמשך.

מספיקות לנו שתי הסצנות הראשונות כדי להגדיר, בקלות

רבה, את ההבדלים:

כשהשיקול הוא "נעים לי, טעים לי" - זוהי העדפה.

כשהשיקול הוא "כך נכון לעשות" - זוהי בחירה.

עד כאן החלק הקל, המובן והפשוט.

הכל מתחיל להיות מעניין יותר כשהעסק מסתבך, כמו בסצנה

ג':

שתי נשים עזבו את עיסוקיהן הדחופים ופנו להתפלל מנחה.

לכאורה, שתיהן עשו בחירה טובה. אבל הנה מאחורי הקלעים:

אי פעם, לפני שנים רבות, החליטה האישה הראשונה להתחזק

בתפילת מנחה. היא קבעה לעצמה כלל ברזל: בשעה שלוש

(בחורף. בקיץ זה בחמש) עוזבים הכל, לא משנה כמה ההכל הזה

מעסיק, ונעמדים להתפלל.

זו היתה בחירה לא ממש קלה, כי שעות אחר הצהריים הן

תמיד אמצע המרוץ היומי, אבל היא החזיקה היטב בבחירה שלה

שנים עברו, תנאים השתנו, ילדים נוספו, הלו"ז זז, וכיום

השעה חמש היא תמיד חמש דקות לפני שילדי הת"ת שלה

פורצים הביתה.

אולי היה נכון להקדים את התפילה. אולי, אם יש יום שבו היא

לא הספיקה להקדים, נכון לברר מה קודם למה - תפילת מנחה

שלה או הארוחה ותשומת הלב לילדים.

אבל 'חמש' כבר הפך אצלה לרוטינה. היא רגילה, נוח לה, ככה

היא מצליחה להחזיק ראש.

היא מעדיפה להתפלל מנחה בחמש.

השנייה היתה רגילה להתפלל מנחה עם תלמידותיה בבית

הספר, אבל מאז שיצאה לשנת שבתון, היא צריכה להזכיר לעצמה

בכל יום מחדש לעזוב הכל ולהתפלל. הבית שלה שקט בשעה

הזו, קל לשקוע במשימות ולהיסחף, לכן היא קבעה לעצמה את

השעה חמש כעוגן בלו"ז היומי: זה זמן התפילה.

היא בוחרת להתפלל מנחה בחמש.

אנחנו אמנם לא מחפשים מלחמות לשם מלחמות

לא תמיד יש לנו גישה אל מאחורי הקלעים של ההכרעות, אפילו לא של ההכרעות שלנו עצמנו.

ושיקול דעת, מי כמונו יודע, הוא דבר מתעתע כל כך. כמה קל להשתכנע שאנחנו בוחרים במשהו מהסיבות הצודקות, הנכונות והראויות, וממש לא מעדיפים אותו סתם כי נוח לנו.

האמת היא שהחיים שלנו מורכבים - בחלקם הגדול, ואולי אף ברובם - מהרגלים. זאת אומרת, שגם אם פעם בחרנו משהו במאמץ, ייתכן מאוד שעם הזמן הוא הפך להרגל, וכיום הוא פשוט נוח לנו, כי אנחנו אוהבים הרגלים. לפעמים, שדה הקרב של אתמול הופך לאזור הנוחות של היום.

אנחנו אמנם לא מחפשים מלחמות לשם מלחמות, אבל גם לא רוצים לשקוע באבק ההרגל ולהסתמא ממנו עד שלא נבחין היכן האמת של חיינו.

ובכן, מה עושים? מרעננים. מוציאים מדי פעם את ההרגלים לאוויר העולם, מנערים מאבק, בודקים: האם הם עדיין מתאימים לערכים שלי?

יותר מזה: האם ברור לי לגמרי מהם הערכים שלי? מהי האמת שלאורה אני חפץ להתנהל?

לפעמים נגלה שהשיקול שלנו ממשיך להיות מסוג 'נכון או לא נכון', ואשרינו. אבל אם נגלה שהוא נדד למחלקת 'נוח או לא נוח', כדאי יהיה לחזור שוב לעמדת שיקול הדעת, לבחון מחדש

את הנושא מול האמיתות שלנו - ולבחור מחדש.

מילון מונחים:

העדפה - פעולה מחשבתית אוטומטית מהירה ולא צורכת מאמץ; לעשות את מה שנעים וטעים, כי אני מרכז העולם.

בחירה - פעולה מחשבתית לא אוטומטית, לעתים איטית וצורכת מאמץ; לעשות את הראוי והצודק, כי ערכי ולא צרכי הם השיקול המרכזי.

משהו לקחת לדרך:

לא תמיד אנחנו מסוגלים להכריע בכוחות עצמנו מהו ה'נכון' הספציפי שלפיו עלינו לבדוק את בחירתנו. חשוב לפני כל החלטה לברר, להתייעץ ולהיות בטוחים לגמרי שאנחנו יודעים מה באמת נכון לנו כעת.

משפט כוח:

אני בוחר להיות בוחר גם אם אני מעדיף אחרת.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם סספריו יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

מה אסור לעשות בזמן שגרות החנוכה דולקים? ומתי ניתן להקל

שואלין ודורשין - הלכות חנוכה

אכן, לדעת הגר"ש אלישיב והגר"ח פ"י שיינברג כל מלאכה שיש בה היסח הדעת כלולה במנהג זה, ולכן אין להתעסק גם בבישול, אפיה, עריכת קניות במכולת ועוד, ואף כיבוס במכונת-כביסה בכלל המנהג; וכן הובא בשם הגר"י פישר, שמנהג ירושלים שלא לעסוק אף בבישול ואפיה, וכך נהגו הנשים בבית הגר"ש ז' אויערבך (למעט בישול ואפיה לצורך אותה שעה).

והוסיף הגר"ש אלישיב שבעת הצורך פעמים שניתן להקל, כיון שמנהג איסור זה אינו חמור כל כך, ועוד הוסיף שבמקומותינו אין האנשים נוהגים מנהג זה.

[שו"ע תרע, א ומשנ"ב ג-ה; ביאורים ומוספים 'דרשו', 15]

ימי החנוכה מותרים בעשיית מלאכה, והנשים נוהגות שלא לעשות מלאכה במשך כמחצית השעה מעת שהודלקו הנרות בביתן, לאות היכר שאסור להשתמש לאור הנרות, ואין להקל בכך; ודוקא נשים, לפי שתחילת נס התשועה מידי היוונים היה על ידי אשה, אך ישנם מקומות שגם האנשים מחמירים בדבר.

הפוסקים דנים אילו מלאכות כלולות במנהג זה: לדעת הגר"ש ואזנר לא נהגו כן אלא בתפירה וכיוצא בה, ולא בבישול ואפיה, והוסיף שיש להמנע ממלאכה שיש בה עמל, כגון שטיפת רצפה, וכן שטיפת כלים כאשר יש בה טורח רב; וכעין זה דעת הגר"ח קניבסקי והגר"נ קרליץ.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בבא קמא דף כ"ז

היכן כתוב שמואל בתורה?

פרק המניח

הוא לפני פרק 'הפרה'...].

פעם נבחנה כיתה על כל חמישה חומשי תורה. שאלתי: 'רבנו, גם אני יכול לשאול שאלה?' הוא הסכים כמובן. שאלתי את הילדים: מי יודע היכן כתוב 'שמואל' בתורה? אמר רבנו מיד על המקום: 'אני לא יודע'. אמרתי להם שזה באמת מופיע במקום נסתר, בפרשת מסעי [ולמטה בני שמעון שמואל בן עמיהוד (במדבר לד כ)]. אגב, אחרי שנתיים פעם נכנסתי והוא אמר לי: יישר כח על 'שמואל'

כשחזרנו לחידר שאלתי את הילדים: 'מה ראיתם?'. כל אחד אמר משהו אחר, הבית, הספרים וכו'. אמרתי להם: שמתם לב שרבנו אמר: 'אני לא יודע'? הוא יכול הרי לשתוק, לחכות שמישהו יענה. כשאמר 'אני לא יודע' מה זה עשה לילדים? - למד לשונך לומר איני יודע.

(כאיל תערוג)

תלמודי תורה רבים ושיבות רבות היו באים לביתו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל על מנת שיבחן את התלמידים ויברכם, בבחנו את התלמידים בישיבה היה נוהג לשאול שאלות לחידודי ונהנה לשמוע את תשובות התלמידים, כגון: האם בשטר או בגט שכתוב בו מס' זהות פלוני מגרש את מספר פלוני האם חשיב ככתוב בו 'שמות'. או: האם כשלכל בני עיר מסוימת קוראים באותו שם ראובן בן יעקב וכתב כך בשטר האם נחשב שכתוב שמו ורק חסר המוכח מתוכו או שאי"ז שם כלל. ועוד כהנה. הרב א"ב מלמד דרדקי, היה נוסע עם תלמידיו מדי שנה להיבחן אצל רבנו. וכך הוא אומר:

רק מהבחינות אצל רבנו ניתן ללמוד 'תורה שלמה' בסוגיא זו, איך לשאול ומה לשאול, איך להתייחס לרבי ולתלמידים וכו' וכו'. הוא היה מקרין אל התלמידים חיבה גדולה. [פעם שאל מה למדו? והשיבו: 'הפרה והמניח' - כך גם היתה דעתו של רבנו שיש ללמוד בת"ת קודם פרק 'הפרה' - ושאל בחיבה: הרי פרק 'המניח'

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם מותר לשפוך 'מים אחרונים' על הרצפה?

בודאי אסור לשופכם על גבי קרקע. ויש אומרים, שהרוח אינה שורה על המים אלא כשהם על גבי קרקע, אך יתכן שאף לדבריהם, אם שופך את המים לאחר הנטילה על גבי קרקע, שורה עליהם הרוח; ויש אומרים, שלדעה זו, מותר ליטול על גבי רצפה, כיון שאינה כקרקע ממש, והמשנה ברורה מפקפק בדבר.

[שו"ע קפא, ב, משנ"ב ד-ו, שעה"צ יז, וביה"ל ד"ה אלא; בו"מ דרשו, 8]

נטילת 'מים אחרונים' צריכה להעשות לתוך כלי, או לתוך כיוור, ולא על גבי קרקע, מפני שרוח רעה שורה עליהם, ויש חשש סכנה לדורכים עליהם. ואם אין אפשרות לעשות כן - יש ליטול על גבי דבר שהמים נבלעים בו מיד, או על גבי קרקע במקום שאין עוברים בו בני אדם.

ונחלקו הפוסקים בנוגע לרוח רעה זו: יש אומרים, שהרוח שורה על המים בכל מצב, ולדבריהם, גם לאחר הנטילה בכלי

מדוע אין ליטול 'מים אחרונים' במים חמים?

אחרונים רק על קצות האצבעות, או אף בנגיעה בעלמא במים, ואינם יוצאים ידי חובה בכך.

ובעת הנטילה, יש להפנות את ראשי האצבעות כלפי מטה, כדי שהזוהמה תרד מהן ולא תתפשט לעבר היד. וכמו כן, אין ליטול במים חמים, מפני שהם מרככים את הידים ומבליעים בהן את הזוהמה.

[שו"ע קפא, ג-ה, משנ"ב ז-יא, וביה"ל ד"ה עד]

כפי שלמדנו, אחת המטרות בנטילת 'מים אחרונים' היא הסרת הזוהמה מהידיים; ולפיכך, מקום הנטילה הוא רק עד ה'פרק' השני שבאצבעות (וה'פרק' הראשון ב'אגודל'), משום שבדרך כלל זוהמת המאכלים אינה מגיעה למעלה ממקום זה. ואם הזוהמה הגיעה למעלה ממקום זה, צריך שהמים יגיעו לכל מקום שהגיעה אליו. ויש אומרים, שצריך ליטול על כל אורך האצבעות, ולכתחילה ראוי להחמיר כדבריהם. ויש הטועים ונוטלים מים

האם צריך לכבד אדם הגדול ממנו ליטול 'מים אחרונים' לפניו?

ואם הביאו רק כלי אחד למים אחרונים, יטלו תחילה כל המשתתפים מלבד המזמן וארבעה אנשים נוספים, ואז יטול המזמן, ואחריו הארבעה הנותרים; וזאת כדי שהמזמן לא ימתין זמן רב עד שיטלו כולם, ומאידך, עד שיטלו הארבעה שלאחריו, יהיה בידו להתבונן במילות הזימון ובברכת המזון שאותה הוא אמור לברך בקול רם.

[שו"ע קפא, ו, משנ"ב יב-טו, וביה"ל ד"ה מן; וראה שעה"צ כד]

כפי שלמדנו, צריך להסמיך את נטילת 'מים אחרונים' לברכת המזון; ולפיכך, כאשר אנשים רבים סועדים יחד, ונוטלים מים אחרונים בכלי המובא אל השולחן, יש להביא מספר כלים מתאים לכמות המשתתפים, כדי שלא יאלצו הנוטלים הראשונים להשתהות זמן רב בין הנטילה לברכה. והקדמת אדם אחר ליטול מים אחרונים לפניו, אין בה כבוד, שהרי זה כאומר: "רחץ את ידיך המזוהמות".

* פירוורי לחם שאין בהם 'כזית', אסור לדרוך עליהם, או להשליכם לאשפה ללא עטיפה. אולם, מותר לאבדם בצורה שאין בה בזיון רב; ואם בכל הפירוורים יחד יש שיעור כזית - יש מחמירים.
* נוהגים לכסות את הסכין בשעת ברכת המזון בימות החול. ויש אומרים, שצריך להסיר את הסכין מעל השולחן ואין די בכיסויה, אך המנהג להסתפק בכיסוי, ורבים נהגו לכסות את הלהב בלבד.
* חכמינו ז"ל תיקנו ליטול 'מים אחרונים' בסוף הסעודה, משום שהידים מזוהמות מהאכילה, ואין ראוי לברך באופן זה, וכן מחשש שמא היה מעורב במאכלים מלח הגורם לעיוורון במגע עם העינים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן ליטול ידים לסעודה מתוך ברז?

מסוימים; אך לדעת פוסקים רבים, אין להקל בכך כלל. ואף אם הצינור מוליך מים מדוד הנמצא על הגג - אין ליטול ידים מתוך הברז, אם משום שבמקרים רבים הדוד אינו נחשב ככלי לענין זה, ואם משום ש'מַעְבָּר הַמַּיִם דֶּרֶךְ הַצִּינּוֹר וְהַבְּרִז פּוֹסֵל אֶת הַנְּטִילָה'. וראה תקציר למחר, בנוגע לנטילת ידים מתוך ברז של מיכל מים.

[שו"ע קנט, א; בו"מ דרשו, 52]

נטילת ידים לסעודה צריכה להעשות בכלי, ולכן, אין ליטול ידים מתוך ברז הקבוע בקירות הבתים בימינו - אף על ידי פתיחתו וסגירתו בכל שפיכה על הידים - משום שהמים במקורם מגיעים ממאגרי המים, שאינם 'כלי' כמובן, והצינור המוליך את המים אף הוא אינו נחשב ככלי, משום שאין לו 'בית קיבול', וגם הברז אינו נחשב ככלי, מכמה טעמים. ויש שהקלו בשעת הדחק ליטול מתוך הברז, בתנאים

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il